

Az egészségbiztosítás szolgáltatásaira jogosultak – **biztosítottak**

A társadalombiztosítás teljeskörű szolgáltatásainak igénybevételéhez alapvető feltétel, hogy az igénylő biztosított legyen. A biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosultságot szerezhetnek. A biztosítást megalapozó jogviszonyok igen széles köre lehetőséget ad, hogy széles társadalmi réteg számára az általa választott megélhetési forma alapot adjon a betegség és anyaság esetén fellépő keresetvesztés enyhítésére.

A biztosítást keletkeztető jogviszonyban álló személyekre a társadalombiztosítás **kötelező jelleggel**, a személyek akaratától függetlenül kiterjed és az ellátások részbeni fedezetére kötelező járulékfizetéssel is párosul. A járulékfizetéssel kapcsolatos további tájékoztatás az APEH-nál kérhető, itt az egészségbiztosító által nyújtott ellátásokra jogosultak köréről nyújtunk ismertetést.

Biztosítottak

A biztosítás szünetelése

A biztosítási kötelezettség általában valamilyen munkavégzésre irányuló, jövedelemszerző jogviszony alapján jön létre, de a lehető legszélesebb körű közteherviselés érdekében járulékfizetési kötelezettség terheli a nem munkavégzésre irányuló jogviszonyban állókat is, akik azonban az egészségbiztosítás ellátásai közül csak a természetbeni ellátásokra szereznek jogosultságot. Amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik, a biztosítás az alapul szolgáló **jogviszony kezdetétől a megszűnéséig áll fenn, tehát, amíg az itt felsorolt alapjogviszonyban áll valaki, a társadalombiztosítás szempontjából biztosítottnak tekintendő.**

Egyes esetekben a biztosítási kötelezettség létrejön az alapjául szolgáló jogviszony kezdetével, más esetekben a biztosítási kötelezettség létrejöttéhez nem elegendő az alapul szolgáló jogviszony (például egy szövetkezeti tagságnál, segítő családtagi jogviszonynál), a törvény további feltételeket is támaszt ahhoz, hogy biztosítottnak minősüljenek és ezáltal az ellátások teljes körére jogosultságot szerezzenek az ilyen jogviszonyban álló személyek.

Biztosítottak

Biztosítottnak kell tekinteni:

- 1. az alkalmazottként dolgozókat** (a hallgatói munkaszerződés alapján létrejött munkaviszony kivételével)
 - a munkaviszonyban, közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban álló személyek,
 - ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban álló személyek,
 - hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személyek,
 - a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagjai, katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katonák
 - az országgyűlési-, európai parlamenti képviselők
 - az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban állók

E személyi körbe azon jogviszonyban álló személyek tartoznak, akik más természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb szervezet foglalkoztató alkalmazásában állnak, és a biztosításuk független attól, hogy a foglalkoztatás teljes (napi nyolc órában) vagy részmunkaidőben történik. Nincs különbség aszerint sem, hogy az alkalmazott személyt állami szerv, szövetkezet, gazdasági társaság, egyéni vállalkozó vagy egyéb magánszemély foglalkoztatja, a lényeg, hogy a munkaviszonyban (vagy hasonló jellegű jogviszonyban) álló személy biztosított lesz. A biztosítási kötelezettség a munkaviszony kezdetétől annak megszűnéséig tart.

Felhívjuk a figyelmet azonban, hogy *nem biztosított lesz, hanem az egészségbiztosítás [baleseti egészségügyi szolgáltatására](#) szerez jogosultságot* a munkavállaló, ha az *egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint foglalkoztatva*, a következő felsorolásban szereplő feltételeknek megfelelő jogviszonyban végez munkát:

- *mezőgazdasági idénymunka*: a növénytermesztési, erdőgazdálkodási, állattenyésztési, halászati ágazatba tartozó olyan munkavégzés, amely az előállított áru vagy a nyújtott szolgáltatás természete miatt - a munkaszervezés körülményeitől függetlenül - évszakhoz, az év adott valamely időszakához vagy időpontjához kötődik, illetve a megtermelt mezőgazdasági termékeknek a munkáltató saját gazdasága területén történő anyagmozgatása, csomagolása, feltéve, hogy azonos felek között a határozott időre szóló munkaviszony egybefüggő időtartama nem haladja meg egy naptári éven belül a százhusz napot,
- *turisztikai idénymunka*: a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott kereskedelmi jellegű turisztikai szolgáltatási tevékenységet folytató munkáltatónál végzett idénymunka, feltéve, hogy azonos felek között a határozott időre szóló munkaviszony időtartama nem haladja meg egy naptári éven belül a százhusz napot,
- *alkalmi munka*: a munkáltató és a munkavállaló között összesen legfeljebb öt egymást követő naptári napig, és egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb tizenöt naptári napig, és egy naptári éven belül összesen legfeljebb kilencven naptári napig létesített, határozott időre szóló munkaviszony.

2. a szövetkezet tevékenységében személyesen közreműködő tagot,

A szövetkezet tevékenységében munkaviszony, megbízási vagy vállalkozási jogviszony keretében személyesen közreműködő tag biztosított lesz, kivéve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanuló, hallgató tagját.

3. a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót,

A biztosítási kötelezettség alá eső szakképző iskolai tanuló a teljes körű ellátásra jogosult biztosítottként minősül, de nyomatékosan felhívjuk a figyelmet, hogy a tanulók közül a valamennyi ellátásra jogosító biztosítás jelenleg kizárólag csak a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytatóra terjed ki.

4. álláskeresési támogatásban részesülőket

Az álláskeresési támogatásban részesülő személy biztosítottként minősül.

A munkanélküli ellátórendszer, valamint egyes elemeinek elnevezése 2005. november 1-jével megváltoztak. A munkanélküli ellátó rendszer helyébe az álláskeresők támogatási rendszere, a munkanélküli járadék helyébe az álláskeresési támogatás lépett, a munkanélküli fogalmát pedig az álláskereső fogalma váltotta fel, azzal, hogy a megváltozott elnevezések megváltozott tartalmat is takarnak.

Az álláskeresők támogatásának elemei **az álláskeresési járadék és az álláskeresési segély**. Egyes volt korábbi ellátások (nyugdíj előtti munkanélküli segély, álláskeresést ösztönző juttatás) megszűntek.

A különböző jogszabályokban szereplő munkanélküli ellátás, munkanélküli járadék kifejezés alatt tehát álláskeresési támogatást, álláskeresési járadékot is érteni kell

5. az egyéni és társas vállalkozókat (ha tb szempontból nem kiegészítő tevékenységet folytatók)

A hétköznapi szóhasználatnál bővebb személyi kört fed le a társadalombiztosítási szempontból egyéni vállalkozónak illetve társas vállalkozónak minősülő jogviszonyok, illetve személyek köre. Egyéni vállalkozónak tekintjük az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személyek mellett a magán-állatorvosi

tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemélyeket, a gyógyszerész magántevékenység, a falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemélyeket. Továbbá az ügyvéd, az európai közösségi jogász, az egyéni szabadalmi ügyvivő, a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző, a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó is az egyéni vállalkozókra vonatkozó szabályok szerint minősül biztosítottnak.

Társas vállalkozónak tekintjük a betéti társaság bel- és kültagját, a közkereseti társaság tagját, a korlátolt felelősségű társaság, a közös vállalat, az egyesülés, valamint az európai gazdasági egyesülés tagját, ha a tag a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik. Társas vállalkozó továbbá a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik, az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja, valamint az egyéni cég tagja.

A kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni és társas vállalkozó is a teljes ellátásokra jogosító biztosítási jogviszonyban áll. Felhívjuk a figyelmet, hogy aki heti 36 órát meghaladó munkaviszonyban áll, és emellett vállalkozói tevékenységet folytat, egészségbiztosítási szempontból **nem minősül kiegészítő tevékenységet folytató egyéni/társas vállalkozónak**. Kiegészítő tevékenységet folytató egyéni illetve társas vállalkozónak kizárólag csak az minősül, aki a vállalkozói tevékenységét saját jogú **nyugdíjasként folytatja**, továbbá az özvegyi nyugdíjban részesülő olyan személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

Az egyéni vállalkozó biztosítási kötelezettsége az egyéni vállalkozói nyilvántartásba való bejegyzés napjától az egyéni vállalkozói nyilvántartásból való törlés napjáig, ügyvéd, egyéni szabadalmi ügyvivő esetében a kamarai tagság kezdete napjától annak megszűnése napjáig, európai közösségi jogász esetében a nyilvántartásba vétele napjától annak törlése napjáig, közjegyző, önálló bírósági végrehajtó esetén e szolgálat kezdete napjától annak megszűnése napjáig tart.

Társas vállalkozó biztosítási kötelezettsége a gazdasági társaság, az egyesülés, a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja esetében a tényleges személyes közreműködési kötelezettség kezdete napjától annak megszűnése napjáig, egyéni cég tagja esetében az egyéni cég tagjává válás napjától az egyéni cégben fennálló tagság megszűnésének napjáig, egyéb esetben pedig a tagsági jogviszony időtartamára áll fenn.

6. az egyházi személyeket

Az egyházi személy, illetve a szerzetesrend tagja is teljeskörű egészségbiztosítási ellátási jogot szerez, ha egyházi szolgálatot teljesít és ha emellett nem sajátjogú nyugdíjas. Az „egyházi személy” definiálására az egyház belső szabályzata vonatkozik.

7. a mezőgazdasági őstermelőket

2007. január 1-jétől az őstermelők is kötelező jelleggel járulékot fizetnek, biztosítottnak minősülnek, és így az egészségbiztosítás teljeskörű ellátásaira jogosultságot szerezhetnek. 2008. január 1-jétől azonban csak azok az őstermelők állnak biztosítási kötelezettségben, akiknek a reájuk irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együtt legalább 20 év. E tekintetben biztosítási kötelezettség alá esik az őstermelői igazolvánnyal rendelkező személy, a nyilvántartott mezőgazdasági termelő magánszemély, valamint a családi gazdálkodónak minősülő magánszemély és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagjai is. A biztosítási kötelezettség az őstermelői igazolványban szereplő időponttól az igazolvány visszaadásának napjáig, családi gazdaság esetén

a családi gazdaság nyilvántartásba vétele napjától a nyilvántartásból való törlés napjáig áll fenn. Megszűnik a biztosítás, ha az őstermelő kilép a családi gazdaságból vagy a közös őstermelésből.

Nem esik biztosítási kötelezettség alá az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személy és a gazdálkodó család kiskorú tagja, továbbá az az őstermelő sem, aki már más, az 1-6. pontban felsorolt jogcímen is biztosított, vagy saját jogú nyugdíjas vagy özvegyi nyugdíjat kap, vagy a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. Ugyanakkor ezekben az esetekben is fennáll a biztosítási kötelezettség a biztosítást kizáró körülmény megszűnését követő naptól a biztosítást kizáró körülmény bekövetkezésének napjáig.

8. az egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyeket

A díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (**bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban, segítő családtagként**) személyesen munkát végző személy, amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét, vagyis 2010. január 1-jétől a 73.500 Ft-os minimálbérre tekintettel a biztosítási kötelezettség a **havi 22.050 Ft-os jövedelem** esetén áll fenn. A szerzői, iparjogvédelmi művek hasznosítására irányuló felhasználási szerződés alapján a mű szerzője, előadója a személyes munkavégzés (közreműködés) szerinti díjazás alapján, megbízás jellegű jogviszonyára tekintettel lesz biztosított.

A közérdekű, önkéntes tevékenységet végző személyek személyes munkavégzése nem esik e biztosítási kötelezettség alá.

9. a választott tisztségviselőket

A következő felsorolásban szereplő szervezetek választott tisztségviselői akkor minősülnek a teljes ellátásokra jogosító biztosítottaknak, ha a járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíjuk (díjazásuk) eléri a minimálbér harminc százalékát, vagyis 2010. január 1-jétől a **havi 22.050 Ft-ot elérő tiszteletdíj esetén.**

- alapítványok,
- társadalmi szervezetek, társadalmi szervezetek szövetségei,
- társasház közösségek,
- egyesületek, köztestületek,
- kamarák,
- gazdálkodó szervezetek
- a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezetei,
- az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, a magánnyugdíjpénztárak
- a helyi (települési) önkormányzatok választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármesterek

10. a szövetkezetek vezető tisztségviselőit

A szövetkezetek vezető tisztségviselőit akkor kell a teljes egészségbiztosítási ellátásokra jogosító biztosítottaknak tekinteni, ha a járulékalapot képező jövedelemnek minősülő díjazásuk eléri a minimálbér harminc százalékát, vagyis 2010. január 1-jétől a **havi 22.050 Ft-ot.**

A társadalombiztosítási jogviszony szempontjából figyelembe vehető, illetve kötelezően figyelembe veendő jövedelem az ún. „**járulékalapot képező jövedelem**” amelyet az [1997. évi LXXX törvény. 4. § k\) pontja](#) definiál.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az 1-10. pontban meghatározott biztosítási jogviszonnyal összefüggésben a külföldi illetőségű személytől, szervtől szerzett, járulékalapot képező jövedelem is a biztosítási jogviszonyba tartozik.

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszony megszűnését követően (ún. passzív jogosultság)

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszony, illetve az alapul szolgáló jogosultsági feltételek megszűnését követően még meghatározott ideig fennáll, ez az ún. passzív jogon való jogosultság.

Ha a jogosultsági feltétel (pl. munkaviszony) megszűnését megelőzően ez a feltétel megszakítás nélkül legalább 45 napig fennállt, akkor az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság további 45 napig marad fenn.

Ha a jogosultsági feltétel (pl. munkaviszony) 45 napnál rövidebb volt a megszűnését megelőzően, akkor az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság – a 45 napnál kevesebb, – azzal az időtartammal hosszabbodik meg, amennyi ideig a jogosultsági feltétel fennállt (pl. a 30 napig fennálló munkaviszony esetén 30 nappal).

Ha a jogosultsági feltétel (pl. munkaviszony) megszűnését megelőzően az utolsóként megszünt jogosultsági feltétel nem állt fenn 45 napig, azonban ezt megelőzően volt 45 napnál hosszabb ideig fennállt korábbi jogosultsági feltétel, és e két jogosultsági feltétel fennállása között 30 napnál kevesebb nap telt el, akkor az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság további 45 napig marad fenn.

A biztosítás szünetelése esetén nem alkalmazhatók ezek a passzív jogosultságra vonatkozó szabályok.

A biztosítás szünetelése

A társadalombiztosítás ellátásait nem lehet igénybe venni, ha a következő élethelyzetek, körülmények következtében a biztosítási jogviszony szünetel.

1. Nincs munkavégzés

Szünetel a biztosítási jogviszony, ha a fizetés nélküli szabadság, vagy a munkavégzési (szolgálateljesítési) kötelezettség alóli mentesítés, vagy igazolatlan távollét miatt a biztosított nem végez munkát.

Nem tekintjük a biztosítás szünetelésének, ha

- a fizetés nélküli szabadságot háromévesnél fiatalabb gyermek gondozása vagy nyolc évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermeknevelési támogatásra való jogosultság vagy tizennégy évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermekgondozási segélyre való jogosultság, illetőleg tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek otthoni ápolása címén vették igénybe, vagy
- a munkavégzés alóli mentesítés idejére a munkaviszonyra vonatkozó szabály szerint átlagkereset illetőleg munkabér (illetmény) jár, illetőleg átlagkereset (távolléti díj), táppénzfizetés történt.

A 8-10. pontban felsorolt, egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyek biztosítása fennáll akkor is, ha táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesülnek, és ha az ellátások folyósítását közvetlenül megelőző napon biztosítottak minősültek.

2. A büntetőeljárás során a személyes szabadságot korlátozó intézkedés idejére

Szünetel a biztosítási jogviszony az előzetes letartóztatás, szabadságvesztés tartama alatt is, kivéve, ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették, továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette.

3. Kamarai tagság, egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetése idejére

Szünetel az ügyvéd, közjegyző, a szabadalmi ügyvivő biztosítása arra az időtartamra, amelyre kamarai tagságát szünetelteti, illetve, az egyéni vállalkozó biztosítása az egyéni vállalkozói tevékenysége szüneteltetése idejére.

JOGSZABÁLYOK

- 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről
érintett szakaszok: 1. § 2. § (3) (5) 4. § – 11. § 18. § (1) 19. § 21. §
- 2005. évi LXX. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról
érintett szakasz: 19. § (8)–(9)
- 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról
érintett szakaszok: 3. § –4/A. § 5. § (2). 9/C. § 22. § (10)
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
érintett szakaszok: 5/B. § a) 6. § (1) 8/A. § 29. § (9)–(10)
- 295/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról
érintett szakasz: 2. § (1)
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
érintett szakasz: 3. § 18. pont
- 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról
érintett szakasz: 10. §